

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

**Antalya İlindeki Ceza İnfaz Kurumları
İnceleme Raporu**

**24. Dönem 4. Yasama Yılı
2014**

(Rapor Komisyonun 29.01.2014 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.)

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

ANTALYA İLİNDEKİ CEZA İNFAZ KURUMLARI İNCELEME RAPORU

I. BAŞLANGIC

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 13 Ekim 2011 tarihli 3'üncü toplantısında, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde incelemelerde bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurulmasına karar vermiştir.

Anılan Karara istinaden, 02-03 Aralık 2013 tarihlerinde Alanya L Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu, Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda incelemelerde bulunulmuştur. İncelemeyi Alt Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ayşe TÜRK MENOĞLU, Adıyaman Milletvekili Mehmet METİNER, Malatya Milletvekili Veli AĞBABA ve Adana Milletvekili Murat BOZLAK gerçekleştirmiştir. İncelemeye Komisyon görevlilerinden Yasama Uzmanı Abdussamed SİĞİRTMAÇ ve Yasama Uzman Yardımcısı Gökhan PİRİ eşlik etmiştir.

II. BAŞVURUCULAR

24'üncü Yasama Dönemi'nde, Antalya Ceza İnfaz Kurumlarından 65 adet başvuru İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na iletilmiştir. Başvurularda, ağırlıklı olarak adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiaları ile mahpusların başka ceza infaz kurumlarına nakil talepleri dile getirilmektedir.

Diğer şikâyetler ise şöyledir: Ceza İnfaz Kurumunun fiziki yetersizliğinden ve kapasitesinin çok üzerinde mahpus barındırmasından şikâyet; infaz koruma memurları tarafından kameraların göremeyeceği yerlerde ve "halılı oda" denilen yerde dayak atıldığı yönündeki şikâyet; tedavi ve hastane sevkinin çok geç veya hiç yapılmamasından şikâyet ve benzer şekilde dış tedavisinin uzun sürelerde yapılamamasından şikâyet; infaz koruma memurları tarafından yapılan günlük sayımların sıraya dizme suretiyle askeri disiplin içinde yapıldığından şikâyet; LGBT mahpusların bu kimlikleri nedeniyle ayrımcılığa uğradıkları ve yalnız bırakıldıklarından şikâyet.

III. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

3686 sayılı "İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu" nun 6'ncı maddesine göre, Komisyon; alt komisyonlar kurmak suretiyle çalışabilir ve 5'inci maddesine göre, gerekli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

gördüğünde Ankara dışında incelemelerde bulunabilir. Ceza infaz kurumu ve tutukevlerindeki fiziki şartların ve kurum yöneticilerinin tutum ve davranışları ile mevzuattan kaynaklanan insan hakkı ihlallerinin incelenmesi amacıyla kurulan Alt Komisyon, faaliyet yılı içerisinde muhtelif ceza infaz kurumlarında incelemelerde bulunmaktadır. İncelemelerin genel amacı, ceza infaz kurumlarında, hükümlü ve tutukluların maddi ve manevi dokunulmazlığı haklarına ve ceza infaz kurumları yaşam koşullarına ilişkin sorunların olup olmadığının tespitidir. Komisyon hazırladığı raporlarda ilgili kurumların tespit edilen sorunlara dikkatini çekmek ve bunlara dair çözüm önerilerini yetkili mercilerle paylaşmaktır. Söz konusu çözüm önerileri mevzuat değişikliği gerekliliğine vurgu yapabilmekte veya belli bir konudaki uygulamanın iyileştirilmesine dikkat çeken mahiyette olabilmektedir.

Tutuklu ve hükümlülerle birlikte ceza infaz kurumu görevlilerinin sorunları da incelemeler vesilesiyle milletvekilleri tarafından yerinde görülmekte ve bu durum mevcut sorunlara ilişkin parlamento ve kamuoyu duyarlılığının da artmasına hizmet etmektedir.

IV. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Alt Komisyon 02.12.2013 tarihinde Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, 03.12.2013 tarihinde ise sırasıyla Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarını ziyaret etmiştir. Her üç ceza infaz kurumunda idaresi tarafından sunulan bilgilendirmenin ardından, ceza infaz kurumlarında incelemelerde bulunulmuştur. İncelemeler esnasında rastgele ziyaret edilen odalardaki mahpuslarla¹ Kurumdan herhangi bir görevlinin iştiraki olmaksızın görüşülmüştür.

V. İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ VE YAZILI METİNLER

Heyet çalışmasında, Birleşmiş Milletlerin 13 Mayıs 1977 tarihli “*Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar*”, 9 Aralık 1988 tarihli “*Herhangi Bir Biçimde Tutulan Veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü*” 14 Aralık 1990 tarihli “*Tutuklulara Uygulanacak Muameleler İçin Temel İlkeler*”; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 11 Ocak 2006 tarihli ve (2006)/2 nolu “*Hükümlülerin İyileştirilmeleri İçin Standart Asgari Kuralların Avrupa Metni*” (Avrupa Cezaevi Kuralları), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin “*Cezaevinin Aşırı Kalabalıklaşması ve Cezaevi Mevcudu Enflasyonu*

¹ Kanuni bir tabir olmamakla beraber, “mahpus” kelimesine tutuklu, hükmen tutuklu ve hükümlü anlamlarının her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak Raporda yer verilmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Hakkındaki R (99) 22 sayılı Tavsiye Kararı; 5275 sayılı “*Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun*” ve “*Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük*” hükümleri ile ilgili diğer mevzuatı dikkate almıştır.

VI. GÖRÜŞME VE İNCELEMELER

1. Alanya L Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu’na İlişkin Sunulan Bilgilendirme

- Alanya L Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu 17.03.2007 tarihinde hizmete açılmıştır. Bir kısmı yüksek güvenlikli olan Kurum 6 bloktan oluşmakta ve bu bloklarda hükümlü ve tutukluların kaldığı 3’er kişilik 4 oda, tek kişilik 40 oda ile 28 kişilik toplam 61 koğuş bulunmaktadır.
- Kurumun hükümlü ve tutuklu mevcudu 02.12.2013 tarihi itibariyle 1735’tir.
- Kurumda 281’i infaz koruma memuru olmak üzere çeşitli meslek gruplarından toplamda 323 personel görev yapmaktadır.
- Kurumda hükümlü ve tutukluların sıcak su ihtiyacını karşılamak üzere haftanın 2 günü 3-4 saatten az olmamak kaydıyla sıcak su verilmektedir.
- Kurumun sağlık hizmetleri Aile Hekimi tarafından haftanın beş iş günü mesai saatleri içinde hizmet vermekte, haftalık görevlendirilen dış doktorları yine haftanın beş iş günü mesai saatleri içinde yerine getirilmektedir. Ayrıca kadrolu personel olarak 5 adet Sağlık Memuru sağlık biriminde görevleri ile ilgili çalışmaktadırlar.
- Kurumda kütüphane mevcut olup hükümlü ve tutuklular ile kurum personeli de buradaki kitaplardan yararlanmaktadır.
- Kurumda birçok amaçlı kapalı spor salonu, bir açık spor alanı (çim saha) olmak üzere iki spor alanı mevcuttur. Bu faaliyetlerden hükümlü ve tutuklular kapalı spor salonu ve açık toprak sahada dönüşümlü olarak haftada 1, ayda 4 saat olmak üzere yararlandırılmaktadır.
- Sosyal faaliyetler kapsamında hükümlü ve tutuklular haftada 7 saatten az olmamak üzere sohbet faaliyetlerinden yararlandırılmaktadırlar. Bunun yanında mahpuslar ilçe merkezinde bulunan sinema salonuna, arkeoloji müzesine ve çeşitli spor faaliyetlerini

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

izlemeleri için stadyuma götürülmektedir. Belirli gün ve haftalarda konferanslar, aralıklı zamanlarda da konserler ve tiyatrolar düzenlenmektedir.

- Kurumda hükümlü ve tutukluların eğitim-öğretim faaliyetleri kapsamında İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü işbirliği ile okuma-yazma kursları ile açık öğretim ortaokulu ve lisesi öğrencileri için destek kursları düzenlenmektedir. Ayrıca Halk Eğitim Müdürlüğüyle ortaklaşa olarak, hükümlü ve tutuklular için saç sakal kesim, bakır işlemeciliği, arı kovanı ve bal çıtması yapımı, düz dikiş makineciliği, ahşap işlemeciliği, örtü altı sebze yetiştiriciliği, turizme yönelik dil, ahşap montaj elemanı, takı tasarımı, servis komisi kursu, elektrik tesisatçılığı, boya badana kursu gibi iş ve meslek kurs faaliyetleri yürütülmektedir.
- Enerji kesintilerinde otomatik olarak devreye giren 680 KWA gücünde jeneratör bulunmaktadır.
- Kurumda binaların yangın tehlikesine karşı korunması amacıyla yangın alarm sistemi ve söndürme sistemi bulunmaktadır.

2. Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na İlişkin Sunulan Bilgilendirme

- Antalya L Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu 02.11.2007 tarihinde hizmete açılmıştır. 6 bloktan oluşan Kurumda 61 ünite 427 oda, 4 adet 6 kişilik ve 40 adet tek kişilik müşahede ve disiplin odası olmak üzere toplam 491 oda bulunmaktadır.
- Kurumun hükümlü ve tutuklu mevcudu 03.12.2013 tarih itibari ile 1315'tir.
- Kurumda toplamda 314 personel görev yapmaktadır.
- Kurumda kapalı devre TV yayın sistemi bulunmaktadır. Bu sistem 21 TV kanalını dijital ses ve görüntü kalitesinde Kurumdaki odalara dağıtmaktadır.
- Kurumda hükümlü ve tutukluların banyo ihtiyacını karşılamak üzere haftanın bir günü 6 saat süreyle sıcak su verilmektedir.
- Kurumda kütüphane mevcut olup hükümlü ve tutuklular buradaki kitaplardan yararlanmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

- Kurumda mahpusların spor yapabilmeleri için 2 adet açık futbol sahası, 1 adet kapalı çok amaçlı spor salonu bulunmaktadır. Bu kapsamda mahpuslar, haftanın 3 günü 1 saat olmak üzere sportif faaliyetler yapabilmektedirler.
- Sosyal faaliyetler kapsamında Kurumda bulunan çok amaçlı salonda, sinema, konferans, tiyatro ve konser faaliyetleri yapılmaktadır. Ayrıca hükümlü ve tutuklulara ilçe müftülüğünden görevlendirilen din görevlisi tarafından Din Kültürü ve Ahlak bilgisi dersi verilmektedir.
- Kurumun kadrolu öğretmenleri tarafından okuma – yazma ve ilkokul bitirme kursları açılmaktadır. Temel Eğitim Kurslarının yanında Açık İlköğretim Açık Öğretim Lisesi, Öğrenci Seçme Sınavı ve Açık Öğretim Fakültesi kursları da mevcuttur. Kurumunun Eğitim Birimi ve Milli Eğitim Müdürlüğü koordinasyonu ile ortaokul, lise ve yüksekokul bitirme sınavları düzenlenmektedir.
- Kurumun ve Halk Eğitim Müdürlüğü'nün ortaklaşa çalışmaları ile iş ve meslek edindirme kursları yapılmaktadır. Bu kapsamda; bilgisayar kursu, çini seramik kursu, terzi kursu, bakır işlemeciliği kursu gibi kurslar düzenlenmektedir.
- Kurumun sağlık hizmetleri; bir kadrolu kurum hekimi, bir geçici görevli dış hekimi ve dört sağlık memuru ile yürütülmektedir. Haftanın her günü hükümlü ve tutuklular kurum tabipliği tarafından muayeneleri yapılmaktadır.
- Kurumda kapalı devre TV yayın sistemi bulunmaktadır. Bu sistem 21 TV kanalını dijital ses ve görüntü kalitesinde Kurumdaki odalara dağıtmaktadır. Ayrıca eğitim ve film gösterimi amacıyla 1 adet DVD yayın kanalı da mevcuttur
- Enerji kesintilerinde otomatik olarak devreye giren 1330 KWA gücünde jeneratör bulunmaktadır.

3. Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na İlişkin Sunulan Bilgilendirme

- Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, 1983 yılında hizmete açılmıştır.
- Kurum 5 bloktan oluşmakta toplam 110 oda ve 40 gözlem odası bulunmaktadır. Kurumun kapasitesi 995 kişiliktir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

- Kurumun hükümlü ve tutuklu mevcudu 03.12.2013 tarihi itibarıyla, hükümlü 876 ve tutuklu 531 olmak üzere toplamda 1407 dir.
- Kurumdaki personel mevcudu 381'dir.
- Kurumda bir görevli kurum doktoru ve dış hekimi, haftanın 5 günü yarım gün hizmet vermektedir.
- Kurumda kadrolu öğretmenler tarafından eğitim faaliyetleri kapsamında okuma-yazma kursları düzenlenmektedir.
- Sosyal faaliyetler kapsamında Kurumda meslek edindirme, sosyal ve kültürel amaçlı kurslar verilmektedir. Bu kapsamda yağlı boya resim, sabunculuk, takı tasarımı, sanatsal mozaik, aşçı çırağı, cam boncuk, deri üretimi, ev tipi klima sistemleri, sıhhi tesisat, doğal gaz boru kaynakçılığı, bilgisayar, İngilizce, satranç, bağlama gibi mesleki kurslar yürütülmektedir.
- Kurumda hükümlü ve tutukluların banyo ihtiyacını karşılamak üzere haftanın 2 günü sıcak su verilmektedir.
- Kurumda kapalı devre TV yayın sistemi bulunmaktadır. Bu sistem 21 TV kanalını dijital ses ve görüntü kalitesinde Kurumdaki odalara dağıtmaktadır.
- Kurumda enerji kesintilerinde otomatik olarak devreye giren 630 KWA gücünde jeneratör bulunmaktadır.

4. Ceza İnfaz Kurumunda Yapılan Gözlem ve Tespitler ile Mahpuslarla Gerçekleştirilen Görüşmeler

4.1. Alanya L Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu

Kurumun genel fiziki yapısında herhangi bir olumsuzluk gözlenmemiştir. Koridorların, revirin koşulların, atölyelerin temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

Kurumda kalabalıklaşma sorunu bulunmaktadır. Bir ünite (koğuşt) altı üstlü her biri 12 m² genişliğinde 7 odada 4'er kişi² kalmaktadır. Bununla birlikte geniş bir ortak alanın

---

² 4 kişi, ikişer kişilik (iki katlı) ranzada kalmaktadır. Normalde üniteye 7 odada birer kişinin kalması gerekmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

bulunması ve havalandırmanın kullanılması sayesinde kapasite sorununun insan onurunu zedeleyici eşiğe ulaşmadığı tespit edilmiştir.

4 kişi kalınan odalarda hemen her yatağın yanında ince ekranlı (LCD) televizyonların kulaklık vasıtasıyla izlenebildiği görülmüştür.

Bazı mahpuslar Kuruma ilk girişte çıplak olarak arandıklarını söylemiştir. Aramalarda ameliyat önlüğüne benzer örtünün kullanıldığı, mahpusların hemcinslerince ve kapalı bir bölmede arandığı aktarılmıştır.

Bir koğuştaki mahpuslar kameranın olmadığı yerlerde şiddete maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Bu koğuştaki bir mahkûm, görevli personelin kamerayı arkasına alarak kendisine hakaret ve tahrik amaçlı küfrettiğini anlatmıştır. Bu koğuştaki bazı mahpuslar “*halılı oda*”da dayak yediklerini iddia etmiştir.

Bir koğuştaki web tasarımı, berberlik ve kuran eğitimi gibi kurslara katılanların olduğu öğrenilirken, bazı koğuştaki mahpusların istemelerine rağmen hiçbir kursa katılmadıkları bilgisi aktarılmıştır.

Hastaneye sevklerin geç gerçekleştirilmesi şikâyet edilen ortak bir husus olmuştur. Özellikle dış tedavisi için 6 aydan 18 aya kadar bekleyen hastaların olduğu anlatılmıştır.

Bir koğuştaki yabancı mahpus, çevirileri 3,5 ayı bulabildiğinden kimseye mektup gönderemediğini söylemiştir. Ayrıca sağlık sorunlarından yakınılmıştır.

Rastgele girilen odalarda Kurumdaki mahpuslarca heyete aktarılan diğer başlıca hususlar şunlar olmuştur:

- Dilekçelerimize cevap verilmemektedir.
- Belirlediğimiz 3 ziyaretçinin değişmesi için bu kişilerin ölmesi veya hapse düşmesi gerekiyor. Bu soruna çözüm bulunmasını istemekteyiz.
- Televizyonun daha geç saatlere kadar açık kalmasını istemekteyiz. Ayrıca belgesel müzik ve ilahi kanalı ile farklı ideolojik ve siyasi görüşleri yansıtan kanallar istemekteyiz.
- Sıcak yaz günlerinde serinlemek için soğutma sistemi (klima) talep etmekteyiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

- Tiyatro, konser gibi sosyal aktiviteler sayıca az olduğundan artırılmasını talep etmekteyiz.
- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar için kanunda öngörülen spor ve açık havaya çıkma hakkının genişletilmesini istemekteyiz.
- Kitap en fazla 6 taneye sınırlı. Herhangi bir konuda araştırma yapmadıkça daha fazla kitap verilmemektedir.
- Kantinde ürün çeşitliliği az, mesela lavabo fırçası bulunmamaktadır.
- Kadın mahpuslar erkeklere göre hazırlanmış kıyafet kurallarına uymak zorunda bırakılıyor. Mevzuatta kadınları gözeten değişiklikler yapılmasını talep ediyoruz.
- Kantinde radyo satılmasına izin verilmemektedir.

4.2. Alanya L Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumu

Alanya L Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda kapasite fazlası mahpusun barındırılması nedeniyle özellikle kış aylarında sigortalı iş imkânının sunulamamasından şikâyet edilmiştir. Yönetimden genel olarak memnun olduğu iletilirken öte yandan sağlık hizmetlerinden memnuniyetsizlik ifade edilmiştir. Şikâyetlerin çoğunluğu, yargı mercilerinden kaynaklı olmuştur. Görüşmede mahpuslarca dile getirilen diğer hususlar şunlar olmuştur:

- Bir mahpus kalan cezasının adli para cezasına dönüştürülmesi durumunda belirlenen parasal miktarın fazlalığından yakınmıştır. Tahliye sonrası ancak asgari ücretli bir işe kabul edilebileceğine işaret eden zikredilen mahpus, bu borcun kendisini suça teşvik ettiğini ileri sürmüştür.
- Sigortalı olarak çalıştırılan mahpusun çok az sayıda olmasından şikâyet edilmiştir.
- Telefonların bazılarının arızalı olması nedeniyle uzun telefon kuyrukları olduğundan şikâyet edilmiştir.
- Ziyaretçiler için uygun bir alan olmaması nedeniyle, gelen ziyaretçilerin yazın sıcaklığın altında; kışın yağmurun altında kaldığından şikâyet edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

4.3. Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Bazı koşullardaki mahpusların sınıflandırılmasında kaynaklı kalabalıklaşmaya şahit olunmakla birlikte, koşulların fiziki şartlarında kayda değer bir olumsuzluğa rastlanmamıştır.

Çocuk koşullarındaki kalanların çoğunun ayakkabısının olmadığı, terlikle dolaştıkları görülmüştür. Çocuklar haftada üç gün spora çıkabildiklerini söylemiştir. Bununla birlikte çocuklar oda içinde gerçekleştirebilecekleri etkinlik talep etmişlerdir.

Hasta koşununun fiziki yapısı itibariyle sorunlu olmadığı ve koşustaki çarşafların temiz olduğu gözlenmiştir.

Koşullarda plastik sandalye sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Revirin ve kurumun genel itibariyle düzenli ve temiz olduğu gözlenmiştir.

Mahpus çocuklarına hizmet veren Kurum kreşinin tefrişatı, düzen ve temizliği beğeniyle karşılanmıştır.

Pek çok koşu da dile getirilen ortak sorunlardan birisi dilekçe ve evrak takibine ilişkin olmuştur. Bu çerçevede evrakların gönderildiğinden emin olunamadığı ve dilekçelerin sorgu numarası almadığı belirtilmiştir. Bir mahpus verdiği dilekçenin akıbetini sorduğunda kaybolduğunu öğrendiğini, bu nedenle kendisinden yeni dilekçe istendiğini iddia etmiştir.

Mahpusların dile getirdiği diğer bir şikâyet bürokratik işlemlerin uzaması nedeniyle açık ceza infaz kurumuna ayrılmanın gecikmesidir. Bu şikâyetle bağlantılı olarak denetimli serbestlikten faydalanmak için açık ceza infaz kurumunda gözetimde tutulmalarının şart tutulmasının, gecikmelere ve dolayısıyla hak kaybına yol açtığını belirtmişlerdir.

Bir koşustaki mahpuslar mevzuattaki değişiklikten haberdar olmak istediklerini iletmişlerdir.

Sağlık konusunda ise hastanelere sevklerin gecikmesi şikâyet edilen ortak bir husus olmuştur. Bir mahpus 26 ay sonra sıra geldiğinde diş tedavisine gidebildiğini, şimdi de 5 aydır göz doktoruna gidebilmek için sıra beklediğini iddia etmiştir.

Bir koşu da fazla sayıda hasta ve yaşlı bulunması nedeniyle üst kattaki odada kalması gerekenlerin bulunduğu ve koşu da klozet bulunmamasının yaşamlarını zorlaştırdığı belirtilmiştir. Bir mahpus ise, bedensel engelli bir çocuğunun kendisini ziyaretine gelmesinde

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

zorluklar yaşandığını ifade etmiştir. Ziyaret yerine ulaşımında asansör bulunmadığı için çocuğunun görevli personel yardımıyla taşındığını söylemiştir.

Bir atölyedeki kadın çalışanların günlük 5 TL ücret aldığı ve sigortalı olarak çalıştığı öğrenilmiştir.

Bunlar dışında şikâyet edilen diğer hususlar ile mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmede heyete aktarılanlar aşağıda sunulmaktadır.

- Sıcak su haftada iki gün ikişer saat verilmektedir.
- Din görevlisi haftada bir gün koşulları gezmektedir.
- Koşullarda kullandığımız plastik sandalyeler yetersiz. Sandalyenin koşullakiler tarafından satın alınması isteniyor.

4.4. Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Kurumdaki koşullara girmeden önce mahpusların ziyaretçileriyle açık görüşünü gerçekleştirdiği dar koridordan geçilmiştir. Açık görüşün kimsenin karşı tarafa geçmesine fırsat vermeyecek şekilde, ortasına boydan boya masa konulmuş bu koridorda yapıldığına şahit olunmuştur.

Koşullara girildiğinde duvarların boyasız olduğu ve yer yer bakımsızlıktan döküldüğü görülmüştür. Kurumdaki kalabalıklaşma sorununun ciddi boyutlara ulaştığı gözlenmiştir. Bu nedenle bazı koşullarda yatağa ulaşılabilmesi için karşılıklı üç kişilik ranzaların bulunduğu, tek kişinin sığabileceği dar alandan geçilmesi gerekmektedir.

Artırılmış kapasitesi 30 kişi olan koşullarda 46 ve daha fazla sayıda kişinin barındırıldığına şahit olunmuştur. Koşullardaki sayının 70-80 kişiye kadar çıkabildiği bilgisi mahpuslar tarafından aktarılmıştır. Kalabalığın sonucu olarak, üç katlı ranzalar kullanılmakta ve merdiven altlarına kadar yatak konulmaktadır. Kişisel eşyalar için paslı (asma kilitli) metal dolapların üçer mahpus tarafından kullanıldığı görülmüştür. Bulaşık yıkanan lavabolardaki temizlik eksikliği gözlenen bir başka husus olmuştur.

Ziyaret edilen koşullarda iki tuvalet ve iki banyo bulunmaktadır. Bazı mahpuslar geçmişte tek tuvaletin bulunduğunu, göreceli olarak şartlarında iyileşme yaşadığını söylemiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ziyaret edilen tüm koğuşlarda fiziksel şiddete maruz kalındığı iddiası, mahpuslarca ortak bir şekilde dile getirilmiştir. Bu çerçevede pek çok mahpus kameranın olmadığı yerlerde dövüldüğünü beyan etmiştir. Birkaç mahpus falakaya yatırıldığını iddia etmiştir. Bir mahpus dayak yediğini aktarması sonrası çözüm olarak “*gardiyanla aranızı bulalım*” dendiğini aktarmıştır. Bir başka mahpus ise, istenildiği şekilde dilekçe yazmadığından dayak yediğini ileri sürmüştür. Koğuşların kalabalık olmasının itişme-kakışmaya sebep olduğu bu durumun çözümünde infaz koruma memurlarınca şiddete başvurduğu iddiası da mahpuslarca ifade edilmiştir.

Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmede heyete aktarılan diğer hususlar aşağıda sunulmaktadır.

- Spor yapabileceğimiz kapalı veya açık spor sahası bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, su bidonlarından spor amaçlı yaptığımız ağırlıklara Kurum idaresince el konulmaktadır.
- Açık görüşte gürültüden ziyaretçilerimizle ne konuştuğumuzu anlayamıyoruz. Aradaki masa ziyaretçilerimizle fiziksel teması sınırlamaktadır.
- Dilekçeler çok geç işleme alınmakta veya bazen hiç işleme alınmamaktadır. Dilekçe verdiğimizizi kanıtlayabilecek hiçbir belgeye sahip değiliz.
- Haftanın 5 günü birer saat verilen sıcak su ihtiyacı karşılamaya yetmemektedir. Bu nedenle çamaşırlarımızı soğuk su ile yıkamaktayız.
- Kuruma gelen doktor bizi hasta olarak değil; suçlu olarak görmektedir. Bu nedenle sağlık sorunlarımızla yeterince ilgilenmemektedir. Doktorun bir yandan telefonla konuşurken, diğer yandan sorunlarımızı dinlediği rastlanan bir durumdur.
- Hastane sevkleri 6 aya varan sürelerde yapılmaktadır. Gecikmenin jandarma personeli yetersizliğinden kaynaklandığı söylenmektedir. Dış tedavisi malzeme eksikliği nedeniyle Kurumda gerçekleştirilememektedir.
- Öğle yemekleri iyi ancak akşamları verilen yemekler kokuyor. Mesela tavuklara civcivlere yem olarak sunulabilecek bulgur pilavını bize yemek diye veriyorlar. Kahvaltı olarak küçük paketlerin içerisinde tereyağı ve reçelin verildiği öğünler vardır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

- Kuruma ilk giren mahpuslara dahi nevresim verilmiyor. Kantinde satılıyor denilmektedir.
- Elektrik faturaları maddi durumu iyi olmayanlar açısından sorun teşkil etmektedir.
- Denetimli serbestlikten yararlanma konusunda gecikmeler yaşamaktayız.

5. Ceza İnfaz Kurumlarındaki Personelle Gerçekleştirilen Görüşmeler

İncelemeler esnasında mahpusların yanı sıra, ceza infaz kurumu personelinin de talep ve sorunları hakkında görüşülmüştür. İnfaz koruma memurları özlük haklarının yetersizliğinden, yıpranma hakkının tanınmamasından, bayramlarda dahi çalışmalarına rağmen fazla mesai ücretinin olmamasından, işyurtlarından elde edilen karın paylaşımındaki adaletsizlikten ve kıyafetlerinin kalitesizliğinden şikâyet etmiştir. Kıyafetlerin mevsimsel koşullara uygun olması ve yazın bot kullanma zorunluluğunun kaldırılması talep edilmiştir. Tesettürlü olduğu gözlenen bir infaz koruma memuru, yazın uzun kollu kıyafet giyme isteğini iletmiştir.

Hâlihazırda genel idari hizmetler sınıfında yer alan infaz koruma memurları, güvenlik hizmetleri sınıfına geçmeyi talep etmiştir. Böylece yaptıkları işin gereği olan haklara kavuşabileceklerini ileri sürmüşlerdir.

VII. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Ceza infaz kurumlarında tespit edilen hususlar aşağıda başlıklar halinde sunulmaktadır.

• Ceza İnfaz Kurumlarında Kapasitenin Çok Üzerinde Mahpus Barındırılması

Ceza infaz kurumlarındaki kalabalıklaşmanın beraberinde getirdiği ilk ve en önemli sorun mahpusların insan onuruyla bağdaşmayan koşullarda barındırılmasıdır. Kalabalıklaşma sorunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesindeki "Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz." hükmü kapsamında değerlendirilmektedir. Bu yönüyle aşırı kalabalıklaşma başlı başına bir insan hakkı ihlalini teşkil edebilmektedir. Nitekim AİHM 24 Eylül 2013 tarihli Epistatu v. Romanya kararında, bir mahpusun 4 m²'nin

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

altına düşen yaşam alanında barındırılmasını “küçük düşürücü muamele”nin kabulü için yeterli görmüştür.³

Antalya ilinde inceleme gerçekleştirilen her üç ceza infaz kurumunda da kalabalıklaşma sorunu görülmekle birlikte, bu sorun Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda insan onurunu zedeleyici bir hal almıştır. Bu ceza infaz kurumunun koşullarındaki aşırı kalabalık tuvalet ve banyo ihtiyaçlarının dahi giderilmesini zorlaştırıcı düzeydedir. Bu nedenle Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndaki şartların acilen iyileştirilmesi gerekmektedir.

Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndaki mahpusların şiddete maruz kaldığı yönündeki iddialarının kalabalıklaşma sorunu ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Bu iddia aşırı kalabalıktan kaynaklanabilecek disiplinsizliklerin engellenmesinde şiddetin bir araç olarak kullanıldığı düşüncesini akla getirmektedir. Bu yönüyle ziyaret edilen tüm koşullarda tekrarlayan bu iddia ciddi bulunmuştur. Konunun idari ve adli açıdan soruşturulması zaruri görülmektedir.

Aşırı kalabalıklaşmanın yol açtığı bir diğer sorun, yer yetersizliği nedeniyle tutuklu ve hükümlülerin bir arada barındırılmasıdır. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 63’üncü maddesinde, tutuklu ve hükümlülerin bir arada barındırılmaması gerektiği belirtilmektedir. Antalya İlinde ziyaret edilen ceza infaz kurumlarında bu hükme aykırı uygulamalara rastlanmaktadır.

• Diğer Kamu Kurumları ve Gönüllü Kuruluşlarla İşbirliği

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da gönüllü kuruluşlarla işbirliğinin geliştirilmesine imkân tanıyan düzenlemelerin bulunduğu görülmektedir. Kanunun 77’nci maddesi şöyledir: “Hükümlülerin iyileştirilme çabalarında başarıya ulaşılması için dernekler, vakıflar ve gönüllü kişi ve kuruluşlar ile işbirliği yapılabilir. Kamu kurum ve kuruluşları bu maksatla olanakları ölçüsünde, gerekli yardımları yapmakla yükümlüdürler.”

³AİHM 4 m² yaşam alanı kriterinde Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi’nin (CPT) değerlendirmelerini esas almıştır. Belirtilen alanın arzulan değil; minimum ortak standart olduğuna işaret etmek gerekir. Kararın tam metni için bakınız: Epistatu v. Romania (başvuru no: 29343/10)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Bu hüküm doğrultusunda kamu kurumu ve sivil kuruluşlarla ıslah faaliyetlerini destekleyen işbirliklerinin geliştirilmesi tavsiye edilmektedir.

Antalya L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda barındırılan çocukların ayakkabı ve giysi ihtiyaçlarının karşılanmamış olması bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Kanunun 64'üncü maddesinde belirtildiği üzere; muhtaç hükümlülere talepleri hâlinde, iklime ve sağlığa uygun giysilerin kurum idaresi tarafından verilmesi gerekmektedir. İdarenin imkânlarının yeterli gelmemesi durumunda, diğer kamu kurumları ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde ihtiyaçlar karşılanmalıdır.

- **Sağlık Sorunu**

İnceleme gerçekleştirilen her üç ceza infaz kurumunda da sunulan sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuz hastaneye sevk sürecinde yaşanan aksaklıkların, kurumlarda kapasiteyi aşan mahpus barındırılmasından ve jandarma personeli eksikliğinden kaynaklandığı sonucuna varmıştır.

Sağlık hizmetleri çerçevesinde sevk süreçlerindeki çok başlılık sorununa ve sağlık hizmetleri konusunda kurumsal kapasite geliştirilmesi lüzumuna bir kez daha işaret edilmesinde fayda görülmüştür.⁴

Hastaneye sevk sürecindeki çok başlılık karmaşık bir yapı oluşturmaktadır. Bir hasta mahpusun hastaneye sevk edilmesine Sağlık Bakanlığı'nın personeli doktor karar vermekte, sevk işlemini İçişleri Bakanlığı'na bağlı jandarma personeli gerçekleştirmekte, bu işlem gerçekleştirilirken Adalet Bakanlığı'nın nakil araçları kullanılmaktadır. Anlaşılacağı üzere, süreçte yer alan güvenlik görevlisi (jandarma) ve doktor ceza infaz kurumu idaresinden bağımsız bir yapı içerisinde yer almaktadır. Bu yapı koordinasyon konusunda sorun oluşturarak gecikme riski oluşturabilecek niteliktedir. Ayrıca aksama durumlarından kimin kusurlu olduğunun tespiti de zorlaşmaktadır. Bu nedenle anılan uygulamalara son verilerek, sevk konusunda ceza

⁴ Sağlık hizmetlerindeki aksaklıkların tespit edildiği Komisyon raporu için bakınız: Mardin E Tipi ve Kızıltepe K1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, ss. 10-11, 11.10.2012. http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/ceza_infaz_kurumlarina_iliskin_raporlar/Mardin_E_Tipi_ve_Kiziltepe_K1_Tipi_Ceza_Infaz_Kurumlari_Raporu.pdf, [Erişim Tarihi: 20.12.2013].

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

infaz kurumu idaresinin yetkisini artıracak bir düzenlemeye gidilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Sağlık hizmetlerinde kurumsal kapasite geliştirilmesinin iki temel boyutu bulunmaktadır. İlk olarak ceza infaz kurumlarında sürekli değişen doktorlar yerine kalıcı kurum doktorlarının istihdam edilmesi gerekmektedir. Zira mahpuslara alışkın olmadığından çekinen, korkan veya onlarla gerekli iletişimi kuramayan doktorların varlığı bilinmektedir. Bu durum sağlık hizmetlerinin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca doktorların mahpus psikolojisinden haberdar kişiler olması açısından kurum doktorlarının istihdam edilmesi önem arz etmektedir.

Kapasitenin geliştirilmesindeki diğer boyut, kurumlara sağlık hizmetlerinde kullanılan teçhizatın tedarik edilmesidir. Böylece pek çok sağlık sorunu mahpuslar hastaneye sevk edilmeden kurumun imkânları dâhilinde çözülebilecektir.

Yukarıda izahı yapılan hususlar bağlamında, Alanya L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda dış ünitesi kurulması için tıbbi donanım tedarik edilmesine ilişkin çalışmalar takdirle karşılanmıştır. Bu çalışmaların diğer kurumlara örnek teşkil etmesi arzulanmaktadır.

• **Ceza İnfaz Kurumu Personelinin Özlük Hakları ve İşyurdu Kar Paylaşımı**

Ceza infaz kurumları çalışma şartları ve sunduğu özlük hakları itibariyle bazı meslek grupları açısından cezbedicilikten uzaktır.⁵ Somut bir örnek vermek gerekirse, ceza infaz kurumlarında çalışan Adalet Bakanlığı'na bağlı doktorların⁶ aylık geliri, muadilleri sayılan aile hekimlerinin gelirinin yarısından azdır.

Ceza infaz kurumu personelinin zor ve stresli bir iş yaptığının kabulü gerekmektedir. Yaptıkları işin gereği olarak ve nitelikli iş gücünün istihdamını sağlamak amacıyla, personelin özlük haklarının gözden geçirebileceği düşünülmektedir.

⁵ Bu tespitleri ayrıntılandıran önceki tarihli Komisyon raporu için bakınız: Osmaniye C Tipi ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, 19.04.2012, s. 16. http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/raporlar/20_04_2012_3.pdf. [Erişim Tarihi: 23.12.2013].

⁶ İnceleme günü itibariyle Türkiye genelindeki Adalet Bakanlığı'na bağlı doktor sayısının 7'ye düştüğü öğrenilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Özlük haklarındaki artışın sağlanması ve -açıkta ifade edilmese de- mesleki saygınlığı iletme amacıyla, infaz koruma memurlarının güvenlik hizmetleri sınıfına geçme talebi bulunmaktadır. Bu çerçevede infaz koruma memurlarının ifa ettikleri görev jandarma personelininkiyle kıyaslanabilmektedir. Böyle bir kıyaslamanın yanlış olduğu düşünülmektedir. Zira jandarma personeli temelde suç ve suçluyla mücadeleyi amaç edinmektedir. İnfaz koruma memurları ise, mahpusların ıslah faaliyetine eşlik edici ve bu faaliyetleri destekleyici bir rol içerisindedir. Dolayısıyla infaz koruma memurlarının güvenlik hizmetleri sınıfına yer almasının olumsuz bir paradigma değişikliğini beraberinde getirme ihtimali bulunmaktadır.

İşyurdu⁷ faaliyetlerinden elde edilen karın paylaşımı şikâyet konusu edilebilmektedir. Nitekim Antalya'daki bir ceza infaz kurumunda bu kardan pay alamayan bazı infaz koruma memurları, kardan pay alanların kendileriyle aynı işi yaptığını belirtmiştir. Bu ifadelerden kar payının adaletsiz bir şekilde dağıtıldığı veya gerçekte adaletsizlik olmasa bile algının bu yönde oluştuğu anlaşılmaktadır. Kar payının dağıtımından kaynaklı personel arasındaki memnuniyetsizliğin, not edilmesinde fayda görülmüştür. Zira bu memnuniyetsizliğin giderilmesinin iş barışının kuvvetlenmesine ve verimliliğe hizmet edeceği düşünülmektedir.

Sonuç Olarak:

1. Antalya ilindeki ceza infaz kurumlarının fiziki şartları kıyaslandığında çarpıcı bir orantısızlık gözlenmiştir. Bu çerçevede Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun fiziki şartları bazı istisnalar dışında olumlu bulunurken, Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun şartları son derece olumsuz bulunmuştur. Bu farklılığın cezaların infazında adaletsizlik yarattığı düşünülmektedir.
2. Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki kalabalıklaşmanın tek başına insan hakkı ihlalini netice verici bir boyuta ulaştığı değerlendirilmektedir. Bu konuda acilen önlem alınmalıdır.

⁷ İşyurtları temel olarak mahpusların sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat öğrenmelerini amaçlamaktadır. İşyurdu kapsamındaki faaliyetlerden elde edilen karın %25'ini aşmayan miktarı mahpus ve görevlilere dağıtılmaktadır. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız: 27.12.2005 tarihli Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

3. Ceza infaz kurumlarının inşasında engelli bireyler de düşünölmelidir. Mevcut kurumlar açısından engelli mahpusların yaşamlarını kolaylaştırıcı ve engelli ziyaretçilerin gözetildiği mimari değişiklikler hayata geçirilmelidir.
4. Mahpusların mevzuat değişikliği ve haklarına ilişkin bilgilendirilmeleri önem arz etmektedir. Bu ihtiyaca cevap verecek sürekli güncellenen “mahpus el kitabına” ihtiyaç bulunmaktadır.
5. Antalya Ceza İnfaz Kurumu ve Tutukevleri İzleme Kurulu raporlarında işaret edildiği üzere, Antalya E Tipi Ceza İnfaz Kurumu’nda spor faaliyeti için ayrılmış açık veya kapalı bir mekân bulunmamaktadır. Bu eksiklik ıslah çalışmalarını olumsuz etkileyecek önemli bir sorundur.
6. Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu haricindeki diğer iki ceza infaz kurumunda mahpuslar fiziki şiddet gördüklerini belirtmiştir. Özellikle Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda yoğun bir şekilde dile getirilen “dayak” iddiaları Komisyonumuzca inandırıcı bulunmuştur. Bu iddiaların adli ve idari açıdan kapsamlı bir şekilde soruşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.
7. Dilekçelerin takibine imkân tanıyacak sorgu numarasının verilmemesi ortak bir şikâyet konusu olmuştur. Dilekçe hakkının Anayasa tarafından güvenceye alındığı hatırlanarak, bu hakkın korunmasına ilişkin tedbirlerin alınması gerekmektedir.
8. Antalya ilinde hasta mahpuslara yeterli sağlık hizmetinin sunulamadığı tespit edilmiştir. Aşırı kalabalıklaşma sağlık alanında yaşanan hak ihlallerinin temel sebebidir. Ceza infaz kurumlarında, kurum doktorlarının istihdamının ve kurumların sağlık teçhizatı yönüyle kapasitelerinin artırılmasının sorunu hafifleteceği düşünölmektedir.
9. Hastaneye sevk sürecindeki ayları aşan gecikmelerde Jandarma personeli yetersizliğinin payı bulunmaktadır. Antalya Valiliđi’nin bu sorunu ivedilikle çözmesi beklenmektedir.
10. Çocuk mahpusların yetişkin ceza infaz kurumlarının bir bölümünde barındırılması yerine, çocuklar için inşa edilmiş ceza infaz kurumlarında barındırılması gerektiği düşünölmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

11. Alanya L Tipi Açık/Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na gelen ziyaretçilerin, dışarıda yazın güneşin kışın yağmurun altında beklemek zorunda kaldığı öğrenilmiştir. Bu sorunun giderilmesi gerekmektedir.
12. Alanya L Tipi Açık/Kapalı Ceza İnfaz Kurumu idaresinin, özellikle mahpusların işyurtlarındaki istihdamının artırılması yönündeki gayretlerinden memnuniyet duyulmuştur.
13. Psiko-sosyal servisinde çalışan uzmanların sayıca artırılması ve karar alma sürecine etkin bir şekilde dâhil edilmeleri ıslah çalışmalarını olumlu etkileyecektir.
14. Ceza infaz kurumu personelinin dini inanışlarının gereği olan ve Antalya'nın mevsim şartlarına uygun kıyafet giyme talebinin karşılanması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca personelin özlük haklarındaki iyileştirmenin nitelikli personel istihdamını artıracığı değerlendirilmektedir.

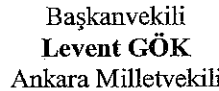
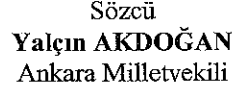

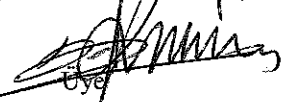

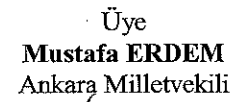

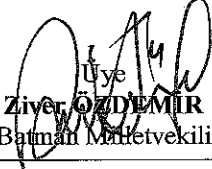
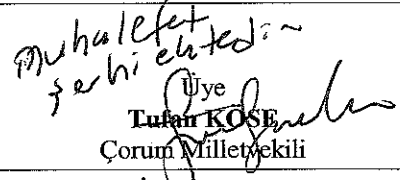

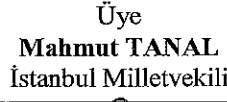
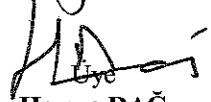

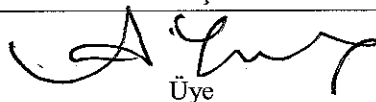

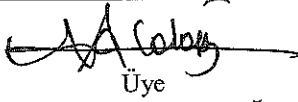

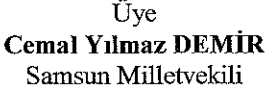
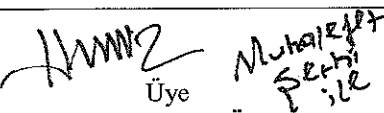

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Toplantı No : 28

29.01.2014

Konu : Antalya İlindeki Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu kabul edilmiştir.

 Başkan Ayhan Sefer ÜSTÜN Sakarya Milletvekili	 Başkanvekili Levent GÖK Ankara Milletvekili	 Sözcü Yalçın AKDOĞAN Ankara Milletvekili
 Katip Reşat DOĞRU Tokat Milletvekili	 Üye Murat BOZLAK Adana Milletvekili	 Üye Mehmet METİNER Adıyaman Milletvekili
 Üye Mehmet Kerim YILDIZ Ağrı Milletvekili	 Üye Sinan Aydın AYGÜN Ankara Milletvekili	 Üye Mustafa ERDEM Ankara Milletvekili
 Üye Ülker GÜZEL Ankara Milletvekili	 Üye Ziver ÖZDEMİR Batman Milletvekili	 Üye Tufan KOŞE Çorum Milletvekili
 Üye Atilla KAYA İstanbul Milletvekili	 Üye Mahmut TANAL İstanbul Milletvekili	 Üye Hamza DAĞ İzmir Milletvekili
 Üye Sıtkı GÜVENÇ Kahramanmaraş Milletvekili	 Üye Nevzat PAKDİL Kahramanmaraş Milletvekili	 Üye Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili
 Üye Kerim ÖZKUL Konya Milletvekili	 Üye Ayşe TÜRK MENOĞLU Konya Milletvekili	 Üye Veli AĞBABA Malatya Milletvekili
 Üye Abdurrahim AKDAĞ Mardin Milletvekili	 Üye İhsan ŞENER Ordu Milletvekili	 Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili
 Üye Hüseyin AYGÜN Tunceli Milletvekili		

TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Antalya İlindeki Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile ilgili Muhalefet Şerhim ektedir.
Saygılarımızla.

Levent GÖK

Ankara Milletvekili

Mahmut TANAL

İstanbul Milletvekili

Tufan Köse

Corum Milletvekili

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Veli AĞBABA

Malatya Milletvekili

Sinan Aydın AYGÜN

Ankara Milletvekili

[Handwritten signature]
Hasseyin Aygün
Tunceli Milletvekili

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Alt Komisyonu tarafından 02-03 Aralık 2013 tarihlerinde Alanya L Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu, Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda gerçekleştirilen incelemeler sonucu hazırlanan Rapor, adı geçen cezaevlerindeki sorunların ve hak ihlallerinin tespit edilmesi ve çözümü noktasında bazı değerlendirmeler içermektedir. Raporda, bizlerin tespit ettiği birçok sorun ve hak ihlali ya gerektiği gibi yansıtılmamış ya hiç yer verilmemiş ya da tespit edilmiş olmasına rağmen çözüm üretilmemiştir.

RAPORUN GENELİNE İLİŞKİN TESPİTLER

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na Antalya Ceza İnfaz Kurumlarından 65 adet başvuru yapılmış olmasına müteakip yapılan cezaevi ziyaretinde 3 ceza infaz kurumunun fiziki altyapılarından ve koşullarından, mahkûmların yaşam koşullarına ve ceza infaz koruma memurlarının taleplerine ilişkin tespitler yer almıştır.

Raporun, geneli düşünüldüğünde yapılan şikâyetlerin çoğunun bireysel sorunlar olarak algılanmış veya görmezden gelinmiştir. Bu nedenle, tarafımdan yapılan tespitler ve görüşler, ceza infaz kurumlarına göre aşağıda belirtilmiştir.

Alanya L Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tespitler ve Görüşler

- Kapasitenin üstünde mahpus bulunmasından kaynaklı olarak hijyenik bir ortam bulunmamaktadır.
- Sıcak su haftada iki kez verildiği için zaten kapasitenin üstünde mahpus bulunmasından dolayı yetmemektedir.
- Televizyonlar gece 01.15'te kapanmaktadır. Halk TV, IMC TV, Cem, Yol, Hayat ve Halk TV, Ulusal Kanal gibi muhalif kanallar cezaevinde izletilmemektedir. TV kanalları tekipleştirilmiş belgesel kanalına dahi yer verilmemektedir.
- Cezaevinde keyfi olarak 6 kitap sınırlaması bulunmaktadır.
- Çıplak arama yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. "3 kere eğil öksür kalk" denilerek mahpuslar insan onuruna aykırı bir biçimde aranmaktadır. Bazı mahpuslara özel bir

gömlek giydirilerek yapılan bu aramalar, mahpuslar tarafından insanlık onuruna aykırı bir uygulama olarak görülmektedir. Ayrıca mahkûm yakınlarına ve ailelerine de cezaevine girişte “ince arama” uygulanmaktadır.

- Yabancı mahkûmların iletişim hakları ihlal edilmektedir. Çeviriler çok uzun süre aldığından mektup yazmaları mümkün olamamaktadır. Kendi ülkeleri tarafından dahi unutulmuş yabancı Mahkûmların çoğunun ailesi cezaevinde olduklarını bile bilmemektedir. Yabancı mahkûmların Türkiye’deki arkadaşları ile soy isimleri tutmadığı için telefon görüşmesi yapmasına izin verilmemektedir.
- Mahpuslar ve ceza infaz koruma memurları cezaevinde verilen yemeklerden şikâyetçidir.
- Açık görüş 1 saat olmasına rağmen, 45 dakika ile sınırlandırılıyor.
- Hastaneye sevkler mahpusların yaşam hakkını tehdit etmektedir. Kalp hastası olan bir mahpus 2 yıl, beyin tümörü olan başkası 7 ay, diş muayenesi bekleyen ise 1,5 yıl boyunca sevk edilmeyi beklemiştir.
- “Halılı oda” içinde kamera bulunmaması sebebiyle, burası cezaevinde uygulanabilecek şiddetin mekânı haline gelme riski taşımaktadır. Bu odalarda kamera bulunmaması bu gibi iddiaları güçlendirmektedir.
- Ailelerinden uzak yerlere gönderilen mahpusların görüş hakkı fiilen engellenmektedir. Bir mahpusun babası Erzurum’dan ancak 5 yıl sonra gelebilmiştir. Görüşe geldiğinde dahi ancak 15 dakika görüşebilmiştir. 2-3 senedir ailesi ile görüşemeyen mahpuslar bulunmaktadır.
- Odalar dublex olduğu için cezaevi koşulları engelliler ve yaşlılar için uygun değildir.
- Mahpuslar için belirlenen 3 görüşünün değiştirilmesinde büyük zorluk yaşanıyor.
- Ortak kullanım alanlarında ve bahçelerde kamera bulunuyor. Mahkûmlar bu kameraların kaldırılmasını istiyor.
- Kıyafet yönetmeliğinin erkeklere yönelik hazırlandığı için kadınlar bu durumdan şikâyetçi.
- Bu cezaevinde “koğuş ağası sistemi” bulunmaktadır. Hemşehricilik mahpuslar arasında yaygın. Bazı mahpuslar ayrımcı bir ortamın oluşmasından şikâyetçi.
- Cezaevinde keyfi yasaklar yaygın olarak uygulanıyor. Keçeli kalem ve kalemtraş yasak.

- Mahpusların üretim faaliyeti yapabilmeleri için gerekli şartlar sağlanmıyor. Örneğin, bileklik yapmak için talep edilen ip idare tarafından ip verilmiyor ama çamaşır asmak için ip veriliyor.

Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tespitler ve Görüşler

- Tecavüz iddiaları sonrasında CHP Cezaevi İnceleme ve İzleme Komisyonu olarak yapmış olduğumuz ziyaretten sonra cezaevi idaresi değişmiştir.
- Yeni gelen yönetimin idare anlayışı ve mevcut koşullar öncekine göre düzelme göstermiştir.
- Yönetim değişikliğinden sonra oluşan koşullar, diğer cezaevlerine göre nispeten daha iyi bir ortamın var olduğunu göstermiştir.
- Diğer taraftan, kapasite sorunu bu cezaevinde de mevcut.
- Haftada 2 gün 2 saat sıcak su aktığı için su yetmiyor ve çok ciddi hijyen sorunu var. Su sıkıntısı nedeniyle çamaşırlar yıkanamıyor.
- Hasta sevkleri mahpusların yaşam hakkını tehdit ediyor. Kronik astım olan bir hasta 6 ayda bir kontrole gitmesi gerekirken, 4 yıldır kontrole gidemiyor. Hastalara yazılan ilaçlar 4-5 gün gecikiyor. Diş için 26 ay, göz için 5 ay bekleyen mahpuslar bulunuyor. Örneğin Sandıklı'dan Antalya'ya sevk olan mahpus 9 aydır tedavi olamamaktadır.
- Olağandışı sakal yasağı bu cezaevinde de uygulanıyor. Sakal bırakmak dilekçe ile alınacak izne tabi.
- Keyfi yasaklar bu cezaevinde de uygulanıyor. Kuru kalemin ve yapışkan bantın cezaevine girişi yasak.
- Çıplak arama yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. "3 kere eğil öksür kalk" denilerek mahpuslar insan onuruna aykırı bir biçimde aranmaktadır. Mahpus yakınlarına "ince arama" yapılıyor.
- Açık görüş alanları üst katta olduğu için, engelli mahpus yakınları ve engelli mahpuslar bu durumdan dolayı büyük
- Bu cezaevinde gay ve trans mahpuslar aynı koşuğa kalıyor. LGBT mahpuslar çifte mahkûmiyet yaşamaktadır. Zaten izole edilmiş bir ortamda, bulunan LGBT mahpuslar diğer mahpusların faydalandığı açık cezaevine nakil hakkında faydalanamamaktadır. Cezaevinde sadece bu koşuğa kamera olmaması mahkûmlar tarafından manidar bulunmaktadır. Ayrıca LGBT mahpuslar diğer mahpusların faydalandıkları sosyal faaliyetlerden yararlandırılmıyor.

- Engelliler ve yaşlılar için koşullar çok sorunlu. Mahkûmlar klozet olmadığı için tuvalet ihtiyaçlarını sandalyeleri keserek karşılıyorlar.
- Halk TV, IMC TV, Cem, Yol, Hayat ve Halk TV gibi muhalif kanallar cezaevinde izletilmemektedir.

Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tespitler ve Görüşler

- Bugüne kadar CHP Milletvekilleri tarafından ziyaret edilen tüm cezaevleri içinde en kötü koşullara sahip cezaevidir. 25 kişilik koğuşta 36, 35 kişilik koğuşta 50 kişi kalmaktadır. C-9 koğuşunda yerde yatan mahpuslar bulunuyor. Mahpuslar, tuvalet önünde ve merdiven boşluklarında uyumak zorunda kalmaktadır.
- Cezaevinde askeri disiplin koşulları hakim. Mahpuslar tek sıra halinde yürütülüyor. “Hazır ol” da bekletiliyorlar.
- Çıplak arama bu cezaevinde de yaygın olarak uygulanıyor. Mahpuslar bu uygulamayı hayatlarında görmüş oldukları en ağır bir işkence olarak değerlendiriyor. Bu cezaevindeki aramalarda “külotları” çıkartılan mahpuslar mevcut.
- 50 kişilik bir koğuşta sadece bir tuvalet, bir banyo bulunuyor. Ve 1 saat akan sıcak su ise kişisel bakım, temizlik ihtiyaçlarının karşılanamamasına sebep oluyor.
- Haftada iki gün tıraş zorunluluğu olan cezaevinde hijyen çok ciddi sorun. Fare, hamamböceği, böcek çok yaygın olarak görülmekte. Yemeklerinde kıl ve böcek çıktığını ifade eden mahpuslar bulunmakta.
- Revire çıkmak için uzun süreler beklemek zorunda olan mahpusların, hastane sevkleri aylarca sürebiliyor. Hekimler, muayene etmeden ilaç yazıyorlar. Varis için de basur için de aynı ilaç yazılıyor.
- Mahkûmlar, talep etmelerine rağmen Ulusal Kanal, IMC TV, Cem, Yol, Hayat ve Halk TV gibi muhalif kanallar cezaevinde izletilmemektedir.
- Cezaevinde, koğuşlara 280-320 TL arası elektrik faturası geliyor. Mahpuslar, bu parayı ödeyememekten dolayı şikâyetçidir.
- Cezaevinde kurulan müşahede odasında mahpuslara dayak atılmaktadır. Ayrıca mahpuslara yönelik dayak cezaevinde sistematik bir hal almış durumda. Dayak yemeyen mahpus yok gibidir.
- Cezaevinde sakal traşı mecbur bırakılıyor.
- Cezaevinde verilen yemekler çok kötü. Yemeklerin pişmediğini ifade eden mahpuslar, “balıklar adeta suşi gibi” diye yorum yapmaktadır.

- Birçok ihtiyacının kantinden almak zorunda kalan mahpuslar için kantin yetersiz kalıyor.
- Ailelerinde uzakta bulunana mahpusların görüşleri sıkıntılı. Adana'daki çocukların 1,5 yıldır, Isparta'daki ailesini 2,5 yıldır göremeyen mahpus bulunuyor.
- Cezaevinde sıcak su sıkıntısı mevcut. Mahpuslar 7 günde bir yıkanabiliyor.

SONUÇ

Bugün ülkemizde, ceza infaz mantığındaki sorunlar ve sıkıntılar ile cezaevindeki kötü yaşam koşullarının; çok ciddi hak ihlalleri ve insanlık dışı manzaraların doğmasına sebebiyet verdiği bilinmektedir. Cezaevi ziyaretlerinde karşılaştığımız fiziki koşullar, tarafımıza aktarılan hak ihlalleri ve keyfi uygulamalar; cezaevlerinde kapsamlı fiziki yenileme projelerine ve insan haklarına dayalı bir ceza infaz sistemi reformuna ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, cezaevi koşullarının insanlık onuruna yakışır bir hale getirilmesi ve adil bir ceza infaz sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu tarafından hazırlanan Raporların bu bakış açısı ile hazırlanması gerekmektedir. Hazırlanacak Raporlar ve çözüm önerileri gerçekçi ve kapsamlı olmakla birlikte, kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri içermelidir.

- Öncelikle cezaevlerine girişlerde “çıplak arama” uygulamasına biran önce son verilmelidir. Gerekli yasal düzenleme yapılmalıdır. X-ray cihazı mevcutken, mahpuslara ve mahpus yakınlarına yönelik uygulanan bu onur kırıcı arama biçimi sonlandırılmalıdır.
- Mahpusların iletişim hakkından olabildiğince faydalanmaları sağlanmalı, talep edilen tüm TV kanalları ayırım gözetmeksizin izlenebilmelidir.
- Bölgenin yaz aylarında çok sıcak olduğu düşünüldüğünde, bu aylarda koğuştaki yaşamak adeta bir işkence haline gelmektedir. Bu nedenle, koğuştaki klima koyulması değerlendirilmelidir.
- Ekonomik durumu olmayan mahpuslar, koğuştaki gelen elektrik faturalarının ödenmesinde ciddi zorluklar yaşamaktadır. Ayrıca, yine maddi olanaksızlardan dolayı yalınayak gezen çocukların ihtiyaçlarının biran önce karşılanması gerekmektedir. Raporla cezaevlerinin koşullarının iyileştirilmesi hususunda çözüm olarak önerilen yollardan biri olan “gönüllü kuruluşlar ile işbirliği”, devletin yaşamlarından ve güvenliklerinden sorumlu olduğu mahpuslara yönelik yeterli kaynak ayıramadığının

kanıtıdır. Bu noktada devlet alması gereken sorumluluğu biran önce almalı ve bu durumda olan mahpuslara yönelik ek ödenekler Bakanlıkça sağlanmalıdır.

- Kamera bulunmaması sebebiyle halılı odalar cezaevlerinin kara kutuları haline gelmiştir. Bu odalar her türlü dayak ve kötü muameleye ortam hazırlamaktadır. Bu nedenle cezaevlerindeki “halılı oda, süngerli odalar” biran önce kaldırılmalıdır.
- Cezaevlerinde adeta bir disiplin uygulamasına haline dönüşmüş şiddete biran önce son verilmelidir.

Buna benzer yapısal ve kalıcı çözüm önerilerine yer vermeyen Rapor’da birçok tespite yer verilmiş olmasına rağmen görmezden gelinen birçok hak ihlali ve sorun olduğu tarafımızdan açıkça tespit edilmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında;

Belirttiğimiz birçok hususun Rapor’da yer almamasının kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Bu sebeple,

- cezaevlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- mevcut hak ihlalleri ile sorunların tespit edilmesi
- cezaevi yönetimlerinin keyfi uygulamalarına çözüm üretilmesi noktasında

hazırlanan Rapor amacına hizmet edecek bir içeriğe sahip değildir.

Rapor’da, cezaevlerindeki sorunların ve hak ihlallerinin birçoğu tespit edilmiş olsa da, **birçok hak ihlalinin, sorunun ve sıkıntının ciddiyeti ve önemi görmezden gelinmiş ve etkili çözüm önerileri getirilememiştir.**

Sonuç olarak, hazırlanmış olan Rapor’un Antalya İlindeki Ceza İnfaz Kurumlarında yaşanan hak ihlalleri, cezaevlerindeki yaşam koşulları ve diğer sıkıntı ve sorunların çözümü noktasında yetersiz kalacağı düşüncemiz ile Rapor’a ilişkin muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunuyoruz.

Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm>
adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA

Tel: 0 312 420 5406 – 420 5399   **Faks:** 0 312 420 5394

E-posta: insanhaklari@tbmm.gov.tr